

Hoge commissaris te Djakarta (Lamping) aan minister van Buitenlandse Zaken (Beyen) en minister zonder portefeuille (Luns), 6 okt. 1952

Het Regeringsantwoord inzake de aanvallen op de NMM, U toegezonden bij mijn 6489, beschouw ik bevredigend in een tijdsgewricht, waar critiek op alles wat Nederland is, bij de grote massa sympathie wekt, overigens ongetwijfeld een der redenen waarom de voorstanders van de motie van wantrouwen de NMM in hun aanval op de Regering hebben betrokken.

Mijn overtuiging is dan ook, dat wij van mijn demarche van 27 September bij Mukarto bepaald niet meer hadden kunnen verwachten. Overigens was de reactie van Mukarto bij die gelegenheid uitgesproken welwillend. Hij verklaarde het soepele karakter van de demarche, op welker informeel karakter ik de nadruk legde, te waarderen en beloofde mij niet alleen er voor te zullen zorgen, dat met onze wensen bij het opstellen van het Regeringsantwoord zoveel mogelijk rekening zou worden gehouden, maar ook zijn best te zullen doen bij bevriende parlementsleden. Ik pleeg zeer voorzichtig te zijn met het U doorgeven van dergelijke gunstige reacties, zolang ik nog niet weet wat zij waard zullen blijken te zijn.

In het onderhavige geval is de strikt zakelijke inhoud van de rede in overeenstemming geweest met onze wensen. In hoeverre de Indonesische Regering inderdaad een eenzijdige terugtrekking van de Missie door Nederland heeft willen voorkomen, is moeilijk vast te stellen. Wij weten, dat de hoogste militaire kringen waardering voor de Missie hebben, maar het schijnt twijfelachtig of zelfs zij vooral bij een verdere toespitsing in de verhouding tussen beide landen, tegen de sentimentsgolf, die ook deze vorm van samenwerking met Nederland wil wegspoelen, op den duur zullen willen en kunnen optornen.

In het gesprek met Simatupang, dat ik in mijn 188 rapporteerde, uitte de Generaal zelf twijfel dienaangaande.

Overigens is de zaak van de NMM niet het kernpunt van het huidige rumoer rondom het leger. De belangrijkste vraag is of de PNI en eventueel de groep Sukiman in de Masjumi de door de kleine partijen ingezette aanval op de Sultan en daarmee op de Regering zullen steunen.

De Sultan, met wie ik Zaterdagavond een vrij lang onderhoud had, maakte bij die gelegenheid de indruk niet te zullen wijken en dan ook rekening te houden met zijn mogelijke val, zij het niet noodzakelijkerwijze van het hele Kabinet. Heden ziet het er eerder naar uit, dat Wilopo zich achter de Sultan zal stellen en dat daardoor een Kabinetscrisis zal kunnen worden vermeden. Blijkens Antara van hedenmorgen heeft Sidik, de algemene voorzitter van de PNI, verklaard, dat de PNI bezig is een oplossing te bereiken zonder het Kabinet in gevaar te brengen. Ook de Masjumi volgt eenzelfde lijn.

Meer en meer begint men - ik hoorde het ook van een oppositielid - te huiveren voor een Kabinetscrisis, mede met het oog op de internationale slechte indruk die zulks zou maken vlak voor het begin van de Assemblée - Mukarto heeft zijn vertrek al uitgesteld -, terwijl mede onduidelijk is, hoe een nieuw Kabinet zou moeten worden samengesteld.

Het parlamentsdebat wordt heden voortgezet.